

DOMOLJUB

Izbajo vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezna številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inšorati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 30.

V Ljubljani, dne 27. julija 1916.

Leto XXIX.

Mesta in kmet.

S samim zabavljanjem se ne pride nikjer naprej, najmanj pa v gospodarskih vprašanjih. Ko se kmetu očita pederušstvo, češ da izrablja vojsko za to, da zvišuje cene, se s tem niti za vinar cene ne znižajo, marveč rodi se le jeza, ki seveda odgovarja po svoje, prijazno pa pač gotovo ne. Kmet cen svojim pridelkom ni delal pred vojsko, ob vojnem času pa še manj. Vsled tega nerada je prej silno mnogo trpel in velikrat prodajal pod ceno; zdaj ob vojnem času, ko ljudje, ki imajo denar, gredo za živili brez ozira na ceno, so cene višje, toda velik del teh cen gre drugam nego v kmetov mošnjiček. Da prodaja in nakup kmečkih pridelkov in potrebnih nista urejena, boli kmeta samega zelo občutno. Ne moremo nezadovoljnih dovolj glasno in ponovno povabiti, naj povedo, kaj naj reče kmet, ko zdravo koruzo in zdravi ječmen prodaja pod 30, skvarjeno koruzo in ječmen pa plačuje nad 70 kron.

Kmetje morajo seveda najprej sami v čvrstem združenju ustvariti podlagu, da se potem morejo izrinuti vsi ti nepotrebni vmesniki, ki zdaj draže blago, in ki so žalibog, dokler ni drugače urejeno, potrebni. Že zadnjič smo v zgledu češkega združništva pokazali, kako so se zdaj z veliko silo jela širiti kmetijska skladišča. Ravno to vidimo pri nemškem združništvu na Moravi. L. 1915. je tam nastalo 14 skladiščnih zadrug. Na Moravi se je sploh kmetijsko združništvo zdaj krepko razvilo in po previdni razumnosti deželne vlade in deželnega odbora dobilo v roke ne samo preskrbovanje s krmili, nego ves nakup žita za žitni zavod. Tri podružne zveze ima Morava — agrarno in kat. narodno, ki sta češki, pa

nemško. Te zveze so se domenile med seboj in vsaka je dobila nekaj okrajev, da dela v njih. To je lepa priprava za po vojski. Združništvo bo vodilo po ti poti trgovino s kmetijskimi pridelki tudi kasneje. S prodajo živine je ravno tista. Združništvo na Češkem in na Moravi poizkuša tudi tukaj napraviti red. Povsod so tudi zastopniki združnih zvez poklicani v deželne odbore, ki imajo edini pravico kupovati živino. Zdaj ta reč ni sama na sebi posebno važna, ker so z nakupom živine, kakor je sedaj urejen, same siinosti in težave. Klavne živine je vedno manj in zato mora hočeš — nočeš druga na vrsto. Menda vsak potrdi, da to ni kmetu v zabavo. Prav pa je, da je združništvo pri tem zraven, ker je to vendar le stopnja, ki se da po vojski v splošni blagor dobro uporabiti. Ne smemo namreč nikoli pozabiti, da ima združništvo mnogo sovražnikov in da se vsi prekupci trudijo zadrugam omejiti ali sploh onemogočiti njih delo pri nakupu in prodaji. Kar si torej združništvo pribori zase, je res priborjeno, in če se mu kaj vzame, je to pač taka, kakor če se v vojski izgubi kos zakopa. Iznova sovražnika ven poditi je sitno in težko. Prepričani smo, da pojde tudi naša združna pot po izkušenih zgledih naprej, in če ni vse tako, kakor bi moralo biti, je temu najmanj krivo združništvo. Kmet — tudi naš — je pripravljen za svojo organizacijo, naj bodo le tudi drugi.

Recimo pa zdaj še drugemu taboru, kar mu gre. Konsumentje se imenujejo; povsod so, pa nikjer jih ne moreš dobiti zbranih, združenih; veliko jih je, brez števila, sami najmanj vedo, koliko. Spoznaš jih po tem, da vedno in na vsa usta zabavljajo, pa nič ne naredi, ne škode sovražniku, ne koristi sebi. Med konsumente se seveda morajo, če

se po besedi razlaga pojem (konsument je tisti, kateri pridelek ali izdelek sam zase porabi in ga s tem prej ali pozneje uniči) šteti vsi ljudje, ker ga ni, ki ne bi rabil jedi, pijače, obleke, kurjave itd. Vendar pa mislimo, ko govorimo o konsumentih, predvsem o ljudstvu po mestih in obrtnih krajih, ki za svoj užitek samo nič ne pridela in ne izdelava. Tem velja naša beseda: Kaj ste pa storili, da bi si zagotovili od kmeta primernih cen, pred vsem pa potrebnega biaga! Zavednejše delavstvo je edino razumelo, da ni dovolj samo kregati se, ampak da je treba tudi delati in se jelo združevati v konsurna društva v veliko korist sebi, pa tudi v veliko pohujšanje mnogim svojim sodržavljanom. Tuptam je šel del uradništva ravno tisto pot. Mali obrtnik, ki bi bil to najbolj rabil, je pa ostal ob strani, obdarjen s pravico svobodnega zabavljanja. Mestne občine in občinski odbori obrtnih krajev se pa niso zganili. Ob slovesnejših prilikah, ko je potreba, še večkrat pa potrebo izrabljajoča strankarska politika postavila draginjo na dnevni red, se je pri sejah izsoplo nekaj govorov, sklenilo nekaj resolucij in protestov na vlado, državni zbor in na druge take kraje, kjer se nič biaga ne prodaje in ne kupuje, pa je bil svet popravljen. No, sempatja, večinoma na Nemškem, se je dobil tudi kak občinski odbor, ki je storil nekaj več. Občine so imele za meščane velike prešičje krmilnice, hlevne, krave-mlekariče za otroke, perutninarske zavode, nasade zelenjav itd. — Dobro, toda teh par lepih zgledov je kaplja olja v morje lenobe.

Prišla je vojska! Brez milosti je v veliko rečeh pahnila trgovca na stran. Vsa javnost je prišla do prepričanja, da je treba občinskim odborom poseči vmes. Posegli so, in kolikor kasneje, toliko slabše, brez uspeha pa splošno

nikjer ne. Ta skrb naj jim ostane in ž njo zvezano delo tudi! In pri tem delu govorimo mi za slogo med mesti in deželo. S kmečkimi organizacijami v dogovoru naj si zagotovijo blago in cene. Bog daj to edinost. Morda nas nauči vojska, da nam je vsem mestnim in takozvanim izobraženim ljudem treba s kmetov dobiti priprostosti v življenju, v hrani, v obleki, veselja do telesnega dela. Tega duha najprej, drugo bo navrženo. In mesto in vas bosta prijatelja za vedno!

Ob drugi obletnici svetovne vojske.

Sv. oče Benedikt XV. kliče topot otroke. Pred enim letom se je bil obrnil do vojskujočih se držav in njih poglavarjev, ki jih je v imenu »svetega Boga« in »zaradi presvete krvi Jezusove« rotil, naj prenehajo s prelivanjem krvi, naj zavlada ljubi mir! Toda ta klic je izzvenel brez odziva. Sedaj poziva namestnik Kristusov — male in slabotne.

Mladina naj ob drugi obletnici sedanje vojske pristopi k mizi Gospodovi in sicer v »namene sv. očeta«, kakor želi in ukazuje papež. S tem je veliko rečeno. Uprav otroci, te nedolžne, poštene, odkrite, nepokvarjene, nerazvane in pobožne dušice, vedo prav dobro, kaj sv. oče hoče: njegovo priznavanje, njegovo delo za mir, njegovo ljube, svet, varovanje s tepešimi vojskami, tudi in zlasti vse to, kar je bilo glasno odmar v srčih otrok, ki se njih molitev in njih imeni v molitvi popolnoma učenijo z nameni sv. očeta.

Veliko milijonov nedolžnih otrok bo 30. julija prejelo v svoji ljubeča srca božjega Gospoda in Zveličarja, nebeskega Kneza miru. Vse zadeve, ki jih je temu prijateljskom božjemu Učeniku sv. oče takorekoč na dušo položil, bodo priporočili pred prestolom Zveličarja sveta, njegovega blagoslova bodo prosili, njegovemu varstvu, brambi in rešitvi bodo priporočili in izročili papeža, Cerkev, domovino, narode in vladarje. Naj bo ta slovesnostni dan prvi solnčni dan v turobno-mrkljem vojnem času. Naj nam goreča molitev nedolžnih otrok izprosi, da bodo dnevi potkušnje prikrajšani in da bodo obvarovani gorja tretjega vojnega leta!

Pregled po svetu.

Z nemško delovno stranko ne bo nič. Nekateri nemški politiki so snovali enotno nemško stranko pod imenom »delovna stranka«. Toda pogajanja so se razbila in je vse prizadevanje padlo v vodo.

Ogrski državni zbor. Poslanec Karoly je osnoval novo neodvisno stranko, ki šteje 26 članov. Sedaj že objavlja svoj

program. Stranka stoji na stališču personalne unije — skupnost je omejena samo na osebo vladarja — priznava pa v pragmatični sankciji določeno obveznost vzajemne obrambe. Nadalje zahteva samostojno ogrsko armado in narodno brambeno organizacijo, splošno volilno pravico, obnovo tiskovne, društvene in zborovalne svobode, samostojno carinsko ozemlje, samostojno ogrsko državno banko, obsežno narodno zemljiško reformo intenzivnejši razvoj ljudskega šolstva. Glede Hrvatske želi nova stranka ohraniti nagodbeno razmerje.

Romunija se ni odločila. Najnovejše poročilo pravi, da je Rusija vendarle izročila Romuniji protipostavno zadržano municijo — 30 vagonov. Te dni je došla v Romunijo. Rusija še vedno upa, da se Romunija odloči, kar se pa ne bo zgodilo še tako hitro. Bodoči dogodki na vzhodu jo utegnejo zmagati.

Na Grškem še ne bo miru. Na Grškem vedno hudo vre. V boju med seboj sta dve močni stranki. Zmerni Grki s kraljem vred so za politiko nevtralnosti; tej stranki pripada baje tudi večina grških častnikov. Na drugi strani pa si je četverosporazum s podkupovanjem in s pomočjo Venizelosovih pristašev ustvaril stranko, ki ruje zoper kralja in dela za četverosporazum, torej tudi za vojsko. Pristašem te stranke se pripisuje tudi krivda sedanjih velikih požarov na Grškem, katerih žrtev bi bil postal skoraj kralj sam. Požar je uničil vse, krasne gozdove v Atiki. Mrtvih je bilo 233 oseb.

Sazonov odstopil. Ruski zunanji minister je prosil, da sme odstopiti. Car mu je dovolil. Ministrski predsednik in notranji minister Stürmer je prevzel Sazonovo mesto ter ostal obenem ministrski predsednik. Notranje ministrstvo je prevzel pravosodni minister Hvostov. Odstopil je tudi reški politični minister Naumov.

Spor med entento in Ameriko. Države četverosporazuma pihajo jezo, ker je Amerika priznala, da je podmorska ladja »Deutschland« le trgovska ladja. Pravijo, da je spor neizogiben. Ladja »Deutschland« so pred odhodom prebarvali. Ameriške torpedovke so stražile, da se ententne ladje niso predaleč (kakor je postavno) približale ameriškemu obrežju, ko se je čoln »Deutschland« pripravljal za odhod. Nemčija izgotovi v kratkem 12 takih ladij.

Spor med Mehiko in Združenimi državami se bo poravnal brez prelivanja krvi, ako bo razsodišče, ki se je z obojestranskim sporazumom izvolilo, znalo odstraniti vsa sporna vprašanja. Vsaka obeh držav je izbrala tri pooblaščenca. — V nekem arzenalu v Newyorku je izbruhnil požar, ki je uničil 400.000 malih granat, namenjenih za boj na mehiškanski meji. Arzenal so morali z vodo preplaviti, da se ne užgalo 100.000 težkih granat.

Kriza na Japonskem. Odstopiti hoče ministrski predsednik, ker politični krogi niso zadovoljni, da se je sklenila z Rusijo pogodba, ki baje veže Japoncem roke. Naslednik Terranchi, ki bo sestavil novo vlado, je protivnik Rusije.

Svetovna vojska.

Hudi boji za prelaz Borkola na črti proti Roveretu. — Naši slovenski fantje so se zopet odlikovali. — Vojska z Rusi dosega višek. — Ruski napori za prehod v Karpate. — Hud poraz Rusov južno od Rige. — Angleško-francoska ofenziva se krha. Angleži izgubili v treh dneh 78.000 mož. — Laške izgube na morju. — Italijani v Tripolitanijski grozno tepeni.

VOJSKA Z LAHL

Zadnji teden so bili na nekaterih krajih južnotirolske fronte Italijani v defenzivi. Napadali so pa z neprestanimi naskoki prelaz Borkola na meji in sicer ob cesti, ki pelje iz Arsiera proti Roveretu. Pri neštevilnih a brezuspešnih sunkih so imeli seveda občutne izgube. Močno so divjeli Lahi tudi proti vzhodnemu delu koroske črte v odseku pri Naborjetu, Raibljah in Jezerski dolini; a tudi tu jim je vedno izpodletelo. Na Trbižu je priletelo nekaj krogel. — Na Obsočju je bilo bolj mirno; infanterijskih naskokov ni bilo, pač pa zmerno streljanje s topovi.

Za prelaz Borkola. Nekaj dni vojni urad neprestano poroča o silnem prizadevanju Lahov, ki bi radi zasedli ta prelaz, ki je visok 1200 m, da bi si tako priborili vhod v notranjino spodnje Tirolske. Dne 18. julija so po močni topovski pripravi trikrat napadli; naši so vse napade odbili z ročnimi granatami, deloma s strojnimi puškami, deloma pa s kamenitimi plazovi. — Dne 20. julija zopet napad. Močne, sovražne čete so došle v varstvu megle prav blizu naših zakopov; odbite so bile z velikimi izgubami.

Vabliva obljuba. Pri nekem laškem podčastniku so našli razglas, v katerem se obeta nagrada za vsakega moža 20 lir, za podčastnika 30, za častnika 60 lir. No, tudi ta kupčija ne bo nič pomagala.

Naši častnejo — kakor so bili... Slovenski fantje so zopet pokazali zobe Italijanu, ki je 22. julija z novimi ojačami napadal na več krajih jugoslovanske bojne črte. Do skrajnosti pomnožena laška artiljerija je namerila na vsi črti južno od Suganske doline, ogenj na naše brambovce; v zvezi z artiljerijskim ognjem so napadali tudi alpinci, ki so bili povsod temeljito odbiti in tepeni. Lovski batalion št. 7 in deli pešpolka 17, ki so se nahajali v najhujšem metežu, so se v tem boju posebno odlikovali. Tako so naši fantje zopet pokazali, da so junaki na svojem mestu. — Tudi v okolici višine Panaveggio so bili Lahi krvavo odbiti.

Na Obsočju se je pojavljalo zopet močnejše obstreljevanje osobito okrog gore Sv. Mihaela.

VOJSKA Z RUSI

Z nezmanjšano napetostjo valovi vojskovanje z ruskimi neštetimi četami naprej in naprej. Rusi, ki imajo povsod 3 do

4kratno premoč, so sorazmerno s temi ogromnimi silami le malo dosegli. Najživahnější boji so bili pretekli dni za prelaz pri Jablonici v gozdovih zahodno od Zabijske. Pri Jablonici so nekateri ruski oddelki sicer zasedli vrhove v Karpatih, a na Ogrsko le ne morejo, kakor bi radi. — Zahodno od Kolomeje in severno od Dnjesira je ofenziva deloma počivala. Boji, ki naj bi pripomogli ruskim četam odpreti pot proti Lvovu, tudi niso izvojevali Rusom zaželenih ciljev. Pričakovati je pa tukaj krvavih bojev.

Rusko uradno poročilo. Zanimivo je pogledati včasih tudi v ruska poročila, ki hlastavo in širokoustno naštevajo svoje uspehe in do »čudovite točnosti« vodo za število ujetnikov. Čujmo, kaj pravi rusko uradno poročilo z dne 17. julija!

Na ozemlju spodnje Lipe napreduje uspešno naš napad. Sovražnik se tukaj hudo upira. V bojih na tem ozemlju so naše čete ujele 226 častnikov in 5872 mož, vplenile 24 topov, med temi 12 težkih, kakor tudi 14 strojnih pušk; nadalje nekaj tisoč pušk in drugega vojnega gradiva. Vrhutega smo tukaj ujeli še 51 častnikov in 2165 mož. Celoskupno število v Voliniji dne 16. julija ujetih sovražnikov se je zvišalo na 317 častnikov in 12.637 mož. Plen se je zvišal na 30 topov, med temi 17 težkih kalibra 10 cm, kakor topov kalibra šest in devet palcev in veliko število strojnih pušk, kakor tudi množino drugega plena.

Japonci v ruski armadi. V zadnjih bukovinskih bojih je bilo ujetih tudi 18 Japoncev, med njimi 3 artiljerijski častniki, ki so pripovedovali, da se nahaja v ruski armadi približno 20.000 Japoncev.

Višek bojev. Dopisniki na fronti ruskega generala Brusilova brzojavljajo poročilo, ki je bilo cenzurirano, da je višek bojev dosežen in da bojev ni mogoče še zvišati. Zmage, ki bi odločevala, Rusi niso nikjer dosegli, kajti naše bojne črte niso nikjer predrli, dasi se je deloma umaknila. Nasprotno so se pa čuli v ruskem ministiskem svetu tožbe, da bo Rusom skoraj pošlo strelivo, da ni moč izdelati novih načrtov za nadaljnje bojevanje, dokler ni rešeno vprašanje o preskrbi armade. Železniške proge so prenapolnjene vojaštva in ranjencev. Na progi Rokitno-Kijev vozi vsak dan 50 vlakov z ranjenci. Romuni ugovarjajo, ker se je zaplenilo strelivo, ki se pa ne more vrniti, ker so ga razdelili med posamezne ruske čete.

Pri Tartarovu in Berestečku. Dočim so se Rusi na srednji gališki črti upehali, so napeli vse sile na jugovzhodni in severovzhodni meji Galicije. Pri Tartarovu (jugozahod. od Kolomeje) in pri Jamni se je 20. julija izjalovilo več ruskih naskokov. V kotu pri izlivu reke Lipe v Stir je sovražnik po večdnevnem artiljerijskem boju napadel z novimi silami. Pri kraju Verben mu je spodletelo; vendar je bilo treba avstr. postojanke vsled grozeče obkolitve umakniti v prostor pri Berestečku (na meji severno od Brodija).

Za prehod v Karpate so Rusi že veliko žrtvovali, a brez uspeha. Za višino Maguro pri Tartarovu so se pulili dolgo časa; zasedli so jo začasno, a naši so jih

kmalu prepodili; kljub temu so si naše čete poiskale drugo brambno točko proti glavnemu grebenu Karpatov, ker jim je grozil južnovzhodno od Tartarova močan ruski oddelek.

Hud poraz so doživeli Rusi južnovzhodno od Rige. Dne 21. julija so se pripravljali na napad pehote s peturnim bobnečim ognjem na nemške postojanke. Nato so spustili v boj neštete vrste infanterije. Trikrat so ponovili artiljerijski ogenj in zopetne napade, toda Nemci so ohranili popolnoma vse postojanke. Poraz Rusov je težak.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Najhujše besni točasno borba v Pikardiji na Francoskem. Ob reki Sommi narašča prizadevanje Angležev in Francozov od dne do dne. Vsled tega so res nekoliko napredovali, a le korakoma; o kaki zmagi ni govora. Odpor neupogljivih Nemcev je skrajno trd; ti se namreč ne zadovoljujejo

za njimi ležeče nove jarke, dasi je bojna črta dolga 40 km.

Ofenziva ob reki Somme se krha. Angleži, ki so imeli 21. julija ogromno mrličev, so odjenjali. Napadi niso več tako ljuti. Izgubili so v treh tednih okroglo 78 tisoč mož.

NA MORJU.

Dva laška čolna-potapljača uničena. Pretekli teden so imeli naši zopet srečo. V Adriji so naši torpedni čolni pogreznili dva italijanska podmornika; vrhutega sta bila sestreljena ob morju tudi dva laška aeroplana.

Nemško letalo nad Finskim zalivom. Dne 18. julija so nemška letala napadla rusko vojno пристanišče Reval na Estlandiji (zahodno od Petrograda) ter bombardirala ondi se nahajajoče ruske bojne križarke, torpedovke, podmorske čolne in ondotne vojne naprave. Zadeti so bili več ladij; v ladjedelnicah so nastali požari. Vsa letala so se nepoškodovana vrni-

Pogreb padlih nemških mornarjev v veliki morski bitki pri Skagerraku.

le z brambo, marveč nastopajo deloma tudi z ofenzivo. Tako se zgodi, da nekateri kraji večkrat menjajo lastnika n. pr. Soy-court, Longueval. Artiljerija dosega na obeh straneh višek silovitosti in groze. Nemci odstopijo od svojih postojank le takrat, če so popolnoma razrušene in razstreljene. Angleži svetujejo, naj bi se dovolil kratek odmor, ker bi drugače zavzetih, a docela razdejanih obramb ne mogli ohraniti.

Velike izgube Angležev. Dne 19. julija je bil velik napad Angležev na bavarsko divizijo pri Fromelles (jugozahodno od Lille). Napad se ni posrečil. Po boju je hrabra bavarska armada naštel 2000 angleških mrličev na predpolju ter odvedla 484 ujetih vojakov. Tako se je tu in obenem na obeh straneh reke Somme zrušil sovražni napad ter končal z blamažo za sovražnika. Nemci so se samo na eni točki umaknili iz najsprednjih jarkov v 800 m

la k svojim bojnim ladjam, ki so čakale pred Finskim zalivom, dasi so Rusi streljali s suhega in so se dvignili sovražni letalci.

TURKI V VOJSKI.

Tepeni Italijani. V Tripolisu so se odlikovali turški prostovoljci pod vodstvom poveljnika Nuri bega, ki so ga Angleži bili proglasili že za mrtvega. Nedavno se je vnela med temi četami in med laško posadko huda bitka, v kateri je bilo ujetih 6000 laških vojakov in okrog 200 častnikov; vpljenjenih je bilo tudi 24 topov. Krja Misrate in Diedabie sta zasedena in v posesti turških prostovoljcev. — Tudi v zahodnem Egiptu so imeli mohamedanski prostovoljci lepe uspehe nad angleškimi četami. Poznavalci sodijo, da je Tripolitanija za Lahe izgubljena, kajti armadno vodstvo je izjavilo, da laškemu tripolitanskemu guvernerju ne more poslati ojačenj.

Tedenske novice.

Novi župniki. Podeljena je župnija Šmarjeta na Dol. ondodnemu žup. upravitelju č. g. Janezu Perko, — Gora nad Idrijo pa č. g. Petru Likar.

V vojni službovanje kot vojaški duhovnik je poklican č. g. Ivan Gogala, mestni kaplan trnovski v Ljubljani.

Trebušni legar. Težko je obolel na trebušnem legarju kranjski sadjarski nadzornik g. Martin Humek v Ljubljani.

Grozdje. Na ljubljanskem sadnem trgu je že nekaj dni opazovati lepo rumeno grozdje, ki je pa bolj slano, kakor sladko. Močna gorkota prvih julijevih dni je storila tudi na južni trti svojo dolžnost.

Novi 10kronski bankovci. Od 22. julija dalje se nahajajo v prometu novi, umetniško izvršeni 10kronski bankovci, ki so nekoliko daljši od sedanjih ter imajo dva dela: svetlejši in krajši del ima napis »Deset kron« v vseh avstrijskih jezikih, na drugi pa ogrski grb; temnejši in daljši del je bolj podoben dosedanjemu bankovcu.

Nesreča v gorah. Tudi v vojnem letu ni brez nesreč na hribovih, dasi je hriboplezavstvo skorajda ustavljeno. Dne 18. jul. se je ponesrečil predstojnik davčnega urada v Radovljici g. Ivan Korbar. Pri nabiranju cvetic na Begunjski mu je spodrsnilo, da se je prevrnil. Našli so mrtvega.

Strela. Dne 17. jul. popoldne je tresčilo v Tilhovo znamenje v Retečah pri Škofji Loki. Strela je omamila petero oseb ter jih vrgla na cesto. Čez nekaj minut so jih spravili zopet k zavesti.

Koze. V Veliki Dolini (okraj krški) so se pojavile koze; od 9.—15. jul. je umrlo 11 oseb.

Čebelarjem. Slov. osrednje čebelarско društvo v Ljubljani naznanja, da je finančno ministrstvo obljubilo neobdačeni sladkor za jesensko pitje. Toliko na razna vprašanja. Natančnejšega ni še nič znanega.

24. romanje Dunajčanov. V dneh od 15.—17. jul. so imeli dunajski možje 24. romanje v Marijino Celje. Vodja je bil — kakor vselej — P. Abel S. J. Med odličnimi udeleženci so bili: Kardinal Piffl, grof Walterskirchen, baron Vittinghoff-Schell, bivši minister Gessman idr. Kot govornik je nastopil tudi tirolski kanonik V. Dietrich, ki je imel pridigo o blagoslovu in koristi Marijinega češčenja ter je obenem za zgled stavil vrle Tirolce, ki se odlikujejo v molitvi, boju in zaupanju. Molitev rožnega venca, pobožnost do nebeške Kraljice posvečuje srčnost Tirolcev v strelskih jarkih. Vsa Tirolska dežela je v teh dneh skupne stiske postala ena skupna občina molitve. Polni veselega ponosa zro Tirolci prestolonaslednika v svoji sredi, ki tudi z njimi molí sv. rožni venec ter daje tako najvernejši zgled zaupanja v Boga. Iz te »molitvene setve« klijé mir in zaupanje vojaštva, pa tudi vsega prebivalstva.

Posledica alkoholizma. Te dni je bila obsojena Marjeta Rode iz Zirov za-

radi kraje in potepuštva na 5 let težke ječe, ker je bila že poprej 9 krat kaznovana. Njen mož je pošten, priden in varčen posestnik. Tudi Marjeta je bila poprej dobra gospodinja, a pozneje se je vdala pijači. Jela je pohajkovati, be-ratiči in krasti; slednjič je postala tat-tica iz navade.

Vojaške novice.

Petdesetletni spomin bitke pri Visu (Lissa). 20. julija smo obhajali po Avstriji 50letnico, odkar je naše brodoge pod vodstvom admirala Tegetthoffa porazilo italijansko vojno ladjevje pri otoku Visu. (Ta lepi otok se dviga v vencu dalmatinskega otočja sredi Jadranskega morja 72 km daleč od obale in sicer jugozapadno od Splita. Na otoku se dvigajo krasni griči; najvišji med njimi je Hum 585 m.). — Otok Vis je bil slabo utrjen, laška mornarica močnejša od naše, toda junastvo Hrvatov in Slovencev se je izkazalo tudi takrat. Največja laška ladja »Kralj laške« je bila trenutno potopljena; druga (Palestre) je šla v zrak, dve sta bili močno poškodovani; sovražnik je premagan moral odpluti proti Jakinu. Po celi Avstriji je zavladalo nepopisno veselje. Adrija, ki je srce Avstrije, je bila rešena. Od leta 1866. si Lah ni upal več očitno stegovati prstov po naši obali, skrivoma se je pa vedno pripravljala osobito na morju. Lani se je na umeten način razpaljeno laško ljudstvo zopet dvignilo proti nam, da nam odvzame obmorske dežele. Toda kakor l. 1866. so tudi sedaj pohiteli naši junaki na ladje in na okope, da zabranijo brezvestnežu vstop na naše ozemlje in našo obalo. V službi domovine in pod poveljstvom naših odličnih generalov in voditeljev: prestolonaslednika Karla Franca Jožefa, Evgena, Borojeviča, Hausa — so in bodo nepremagljivi. Kakor pred 50 leti bomo skupno z našimi vrlimi borilci in branilci vztrajali v borbi za domovino, dokler Lah ne odloži orožja. Po Adriji mora plapolati avstrijska zastava.

Tudi sovražnik priznava in hvali hrabrost Slovencev. Milanski list »Corriere della Sera« piše dne 12. julija: »Slično, kakor ima cesar Viljem svojo prusko gardo, kakor je imel cesar Napoleon svoje gardne polke, tako ima tudi avstrijski cesar svoj III. armadni zbor kot izbrano četo, ki je bila že v mirnem času določena za to, da udari proti Italiji. Temu armadnemu zboru je bila prisojena častna naloga. To je najstrehovitejši armadni zbor, broječ tri divizije; je pa tudi najbojevitejši armadni zbor, najgloblje prežet sovraštva proti nam. V tem armadnem zboru služijo Slovenci, katerim je bilo sovraštvo zoper nas (Italijane) že od nekdaj močno vcepljeno. In ta armadni zbor se je boril koj v pričetku ofenzive pod poveljstvom nadvojvode-prestolonaslednika na gorski planoti Sette Comuni.«

Dopis iz Kremsa. Slav. uredništvo! Srčno se Vam zahvaljujem za Vaš list »Domoljub«. Bog Vam stotero poplačaj Vaš trud. Tukaj nas je 10 Slovencev; vsi se lepo zahvaljujemo posebno uredništvu »Domoljuba« in »Slovenca«. Oba lista nas pridno obiskujeta; mi ju pa prav vestno prebiramo, ker imamo dosti časa. — Nam ranjencem tu ni nič hudega; novice izvemo iz vseh naših krajev. Tudi od naših 17. nam naši slovenski časopisi vse povedo. Kakor vidim, smo res Slovenci udeleženi na vseh bojnih črtah. — Tu smo vojak od vseh vetrov; še celo cigane imamo vmes. Dosti jih je tukaj, ki so bili poprej v bolnišnicah v Ljubljani. Pripovedujejo, da so slovenske sestre najbolj postrežljive. Tudi tukajšnjim sestram moramo biti hvaležni, ker so tudi prav potrpežljive. Res, bolj malo še razumejo, ker so same Nemke, a so prav prijazne in tudi pobožne. Vina imajo tukaj dosti, ker so okrog ponajveč sami vinogradi. Mesto je v dolinici in zraven teče široka Donava. V mestu so prav lepe cerkve (3). Vsak večer se opravljajo molitve za padle junake; vsakokrat pride precej ljudi v cerkev, seve povečini ženske, ki so bolj črno opravljene ter bolni in ranjeni vojak. — Dežja je tukaj dosti. — Pozdravljam vse Slovence na frontah in v bolnišnicah, ter vse bralce in bralke »Domoljuba«, vse znanke in farane, g. župnika, posebno pa mojo družino in ljubo ženo.

Franc Šusteršič iz Rakitne.

Štiri lepe planike z italijanske bojne črte. Ob drugi obletnici vojskovanja so poslali slovenski fantje v pismu lepih planik, ki smo jih spravili kot spomin na dveletno bojno vrvenje, da jih prilično oddamo v vojni muzej. Zraven pa pristavljajo: Slovenski fantje gorske artiljerije... pošiljamo vsem bralcem »Domoljuba« in vsem slovenskim dekletom iskrene pozdrave. Dne 26. julija smo obhajali dveletnico grozne vojske vsi zdravi in čvrsti: Anton Hribar — Ihan, Jan. Jereb — Vrhnika; Fr. Šalehar — Muhabar (Dol.), Val. Omovšek — Črna, Jakob Hribar — Podlipoglav, ognjčkar Fr. Kranjc — Ormož, Vincenc Praprotnik — Lojčaves, Fran Rožnik — Dobrunje, J. Rutar — Čadark pri Tolminu, Miha Kastelic — Moste pri Ljubljani, Blaž Guze — Proseniško (Štaj.), Al. Koprivnik — Krško, Anton Hauptman — Šmartno pri Litiji, Matija Brulc — Trebnje, Fr. Kranjc — Ponikve pri Tolminu, Al. Mahnič — Griže. —

Pozdravi. Vsem Slovincem in Slovenkam, posebno vipavskim ženam in dekletom, pošiljajo najsrčnejše pozdrave iz s krvjo napojene Galicije pri ... domobranskem polku služenci slovenski vojak: Štabni narednik Štok Jožef — Pliskavica na Krasu, narednik Gerdevič Jožef — Podgrad; korp. Marc Ivan in Božič Valentin — Dolga poljana pri Vipavi; četovodja Babuder Leopold — Trst, Krašna Ivan in Kodelja Franc —

Budanje, korp. Kovač Jožef — Postojna, Grošelj Franc — Gorenje pri Postojni, Zdražba Franc — Ig pri Ljubljani, Hrvatini Ivan — Vipava, Marc Anton — Planina, Lovrenač Ivan — Vrhopolje pri Vipavi. Biti moramo boj proti sovragu; a z združenimi močmi bomo zmagali! Vse za vero, dom, cesarja! — Istrani, Primorci in Kranjci pošiljamo iskrene pozdrave vsem Slovenem in Slovenkam, bralcem in bralkam »Domoljuba«, očetom in mamicam, bratom in setram s tirolskega bojišča: Koren Ivan, Štok Ivan — Marezige pri Kopru, Stopar Roko — Krkavce, Stanonik Ciril — Poljane nad Škofjo Loko, Smuk Jakob — Dobovec, Ličen Franc — Vipava, Stegel Franc — Kal, Lukač Franc — Kovčice. Odkar smo tukaj, smo vedno še — hvala Bogu — zdravi, korajžni in vsi skupaj. Na svidenje! Bog nam daj srečno vrnitev! — Tudi mi Slovenci gorskega topničarskega polka št. ... odd. ... se oglašamo po dolgih dveh letih in pošiljamo pozdrave. Doživeli smo v tem času mnogo neprijetnih dni.

Desetnik

M. Brule — Trebnje, Sterle Fr. — Št. Vid pri Zatičini, Koprivnik Al. — Krško, Malešič Ignacij. — Črnomelj, predmojster M. Hudovec, Funderle, desetnik F. Pompe, Podbevšek Fr., Plut Ant., Jenko Fr., Rožnik Fr. — Dobrunje pri Ljubljani, predmojster Bec Rud., Jereb Iv. — Vrhnika, Hribar Jak. — Ljubljana, predmojster Kranjc Fr. — Velika Nedelja, Vimpolšek Fr., Kocijančič J., Murko, Hauptman, Klesine, Papež, Guzej, Sket, Höfler, vsi Kranjci in Štajerci. — Mnogo iskrenih pozdravov pošiljajo čitateljem »Domoljuba« fantje 17. pp. z visokih bojnih poljan: Poddesetnik A. Vrečar, Iv. Šubelj — Sostro pri Ljubljani, Iv. Erjavec — Ježica, Iv. Sluga — Št. Jernej, M. Šmeh — Toplice, Fr. Intihar, Fr. Polzelnik — Vel. Lašče. — Iz jarkov, kjer so sovražne krogle vsakdanji gosti, pozdravljata vse znanke in prijatelje poddesetnik A. Gorenc — Št. Rupert in pešec J. Kuhelj iz Zatičine. — S tirolske fronte pozdravljajo pešci Brezovšek Fr. — Borovnica, Venek Blaž, Golč Jakob, Bider Ivan.

Črnovojnik letnika 1897, ki so bili pri prebiranjih do dne 22. julija 1916 spoznani za sposobne za vojaško službo, bodo vpoklicani dne 1. avgusta; oni, ki so bili po 22. juliju t. l. spoznani za sposobne, pa dne 10. avgusta. Črnovojnik pristojevalce letnikov 1896 do 1896, ki so bili po 22. juliju spoznani za sposobne, bodo vpoklicali v poznejšem času.

Degust se sme dovoljevati strojniškom in kurjačem mlatilnic do 30. novembra.

Za domovino. Padel je 9. julija, kakor poroča kurat dr. Kulavič, pri nekem naskoku kadet Zdravko Solar iz Kroke; zadela ga je sovražna krogla v glavo. Pokopan je blizu gore Monte Dodici. Pokojni je dovršil gimnazijo v

Št. Vidu nad Ljubljano. — V ruskem ujetništvu je umrl meseca maja Franc Jelenc, 36 letni notarski solicitor, doma iz Kroke.

Zahvala. Slavno uredništvo! Pri srčno Vas pozdravljamo vsi slovenski fantje pri Nahajamo se daleč na laškem ozemlju. Iskreno se Vam zahvaljujemo, dragi gospod urednik, za Vaš list »Domoljub«. Prav z veseljem ga čitamo in komaj vedno pričakujemo njegovega prihoda. Veliko novic izvem iz naše ljube domovine. Zatorej še enkrat: Iskrena hvala! — Prosimo, da blagovoljno priložite te pozdrave v Vaš list »Domoljub«. — Srčne pozdrave pošiljajo slovenski fantje vsem domačim in dragim od

Cetovodja Marolt Jernej — Kompolje-Dobropolje, četovodja Pavčič Pavel — Zavoglj pri Ljubljani, desetniki Zaloker Anton — Bohinj, Znidaršič Janko — Krško, Tome Martin — Ljubljana, poddesetniki Rus Slavko — Ljubljana, Nagode Anton — Vrhnika, Semen Ignacij — Ljubljana, pešci Papič Martin — Bosna, Rubenič Jožef — Istra, Pajk Edvard — Štajersko, Klander Franc — Ljubljana, Hočevnar Fran — Škocijan pri Mokronogu, Zadnikar Franc — Hruševje — Rus Franc — Mohorovce.

Nesreča. Dne 17. julija je dohitela smrt dva vojaka, toda ne na bojišču, ampak v vodi. V Savinji pri Celju se je kopalo več vojakov. Desetnika Svorina je na globokem prijel krč, da se je jel potapljati. Na pomoč mu skoči četovodja Habel, ki se ga je pa prvi tako tesno oklenil, da sta oba zginila v valovih.

Pogreša se že 14 mesecev Karel Zupančič. Njegov naslov se je glasil: K. k. Inf. Rgmt. Nr. 17, 17. Feldkomp.,

Vljudo prosimo, če bi kateri vojak kaj o njem vedel, naj sporoči to preč. g. F. Majdiču, beneficijatu na Vačah pri Litiji.

Bron mesto zlata. Redovi in odlikovanja, ki so se doslej izdelovala iz zlata, bodo v bodoče iz brona in sicer iz državno-finančnih razlogov; veljavno glede zaslug bodo imela seveda isto.

Sv. oče za vojne ujetnike. Papež Benedikt XV. je predlagal, naj bi se vsi družinski očetje, ki so delj kot 18 mesecev ujeti in očetje treh ali več otrok, ne glede na to, če so za boj sposobni ali ne, prepeljali v Švico in tam ostali internirani do konca vojske. Kakor poročajo, je švicarska vlada že dovolila. Od vojujočih se držav je Nemčija takoj brez pridržka pritrdila predlogu svetega očeta. Privoljenje Francoske je tudi gotovo. Od ostalih držav še niso došli odgovori.

Kako je bil Battisti ujet. Poročali smo že, da so naši v Suganski dolini ujeli bivšega avstrijskega socialdemokratskega državnega in deželnega poslanca dr. Battistija. Leta 1914 je Battisti zbežal v Italijo. Ob izbruhu vojske je vstopil kot častnik v laško armado. Radi svoje predznosti je bil povišan za stotnika. Ko so naši vdrl v Suganski dolini v sovražno postojanko in obko-

lili laško četo, so našli nekaj mrličev. Naš poročnik, doma na južnem Tirolskem, je zagledal italijanskega častnika, ki je nepremično ležal na tleh. Zaklical je: »To je dr. Battisti!« Ukazal je sanitajcem, naj dvignejo dozdevnega mrliča. Lah je naenkrat oživel in je nameril pištolo na našega poročnika. Na to so ga zvezali in odpeljali v Trident. Ljudstvo ga je med potjo opljuvalo in mu klicalo: »Fej, izdajalec!« Dne 13. julija je bil dr. Battisti v Tridentu obešen. Italijani morajo seveda kot »plemenito« ljudstvo take ljudi slaviti. Neko ulico v Rimu bodo krstili za »Ulico dr. Battistija«, na rimski palači »Venezia« mu bodo pa vzdali spominsko ploščo. — Tako sramote sami sebe pred celim svetom!

Nov maršal. Bavarski kralj Ljudevit je imenoval kraljeviča princa Ruperta za maršala. Naznanil mu je to v presrečni brzojavki.

Razne novice.

Američani stavijo. Podmorska ladja »Deutschland« je odplula iz Baltimore in odpeljala 1200 ton kavčuka in niklja. Američani delajo sedaj pridno stave (50 proti 1), da ladja ne bo srečno prijadrala v Nemčijo.

V. vojno posojilo. Meseca septembra bodo v Nemčiji razpisali peto vojno posojilo. Skoraj gotovo bomo kmalu nato tudi pri nas zopet podpisovali.

6 volov — ubitih od strele. V vasi Hafning na Zgor. Štajerskem je 11. julija strela udarila v čredo goved na pašniku. Ubitih je bilo 6 volov. Škode je 6800 K, ker meso ni bilo užitno; živali so našli namreč šele dva dneva pozneje.

Lepo starost je dosegla Katarina Kovač, ki živi v Adrijancih med ogrskimi Slovenci. Zdrava je še popolnoma in še vedno žanje na polju, dasi jih ima že 4 nad sto.

Prva cesta v Albaniji. Naše vojaštvo je zgradilo od Skadra proti jugu v Albanijo 60 km dolgo cesto, ki bo ta divji kraj vezala z Evropo. V tehničnem oziru je bilo premagati mnogo ovir. Težav pri tej zgradbi je bilo sila veliko; osobito tožijo vojaki, da jih nadlegujejo škorpioni, ki so posebno nevarni v skalovju.

Malo takih. V Šibeniku je umrl bogat trgovec Gjuro Jović, ki ni imel nič svojih ljudi ter je vse svoje premoženje — okrog 400.000 vrednosti — zapustil svojemu slugi.

18 milijonov parov ameriških čevljev je došlo v Moskvo. Moskvske trgovine, ki so doslej skrivale svoje zaloge ter prodajale obutev za obutne cene, so sedaj naenkrat napolnile svoje izložbe ter postavile zelo nizke cene.

Srbski kraljevič se ženi. Kralj Peter želi, da bi se kraljevič Aleksander oženil. Te dni je bil v Londonu, kjer sta bila angleški kralj in kraljica z njim zelo prijazna; princesa Marija se je pa odtegovala običajnim slavnostnim prireditvam. Nekateri celo trde, da je odpotovala iz Londona.

Dopisi.

Iz Nove Oselice. Dragi »Domoljub«, ki nam prinašaš toliko novic z bojnih polj, sprejmi jih nekaj tudi iz oselskih hribov, s kranjske meje. Od tu smo poslali nad 70 vojakov v službo cesarju in domovini. Osem jih je že padlo, eden na ruskem, sedem pa na italijanskem bojišču, devet jih je v ruskem ujetništvu, dva pa v italijanskem; trije se pogrešajo, kolikor nam je dosedaj znano.

Boštanj ob Savi. Umrl je dne 11. julija obče znani izdelovatelj trtnih škropilnic Anton Zagrajšek na Golemvrh. Ker ni zapustil nobenega učenca, ga bo zelo pogrešal ves okraj. Njegove škropilnice so bile daleč okoli razširjene in zelo pravne. — Dne 21. junija pa je ponesrečil v rudniku na Krmelu Alojz Šteblaj, dober mladenič, ki je bil ravnokar potrjen k vojakom. Glavo mu je strlo, da je takoj umrl. — V petek 14. t. m. zvečer smo občutili potresni sunek, ki pa ni bil močan. — Letošnja suša se bo poznala na fižolu, pesi in otavi.

Aversa v Italiji, dne 8. julija 1916. Nazzanjam Vam, da se nahajam s svojimi starši in tudi še z veliko drugimi domačimi tukaj v Aversu, v južni Italiji, kamor smo prišli že 18. jan. t. l. Od doma so nas odgnali 30. maja 1915. Svoj dom smo imeli prav blizu boje črte; odgnani smo bili dve uri proč od doma, ki se nahaja prav blizu St. Florijana. Šli smo najprej v Krasno blizu Gradnega; tam smo bili štiri mesece. Potem so nas poslali v Škrljevo, kjer smo ostali tri mesece. Nato smo morali odriniti v Italijo. Tukaj v tem mestu nas je 500 avstrijskih podanikov. Večina so Tirolci; 70 ljudi je iz Kobarida, 60 nas je Bricev. Nam Slovencem je zelo težko, ker ne slišimo nič slovenskega, ker nimamo nobene knjige, ne časopisa. Oh preljubi »Domoljub«! Kako te pogrešamo tukaj v tej tujini! Ljubi Bog mi daj dočakati, da bi te še enkrat imela v rokah! Ne vem, kaj bi dala, da bi tukaj vsaj eno številko imela. Pa težko nam je tudi tukaj, ker ne vemo za svoje ljudi. Tam v Avstriji imam tri brate, pa za nobenega ne vem. Dva sta pri vojaki, eden je šel pa vozit z volmi; je tudi pod vojaško komando. Temu je ime Jakob Štekar; je doma iz Osredka, pošta Kojško pri Gorici, kakor sem tudi jaz in ostala dva brata. Ostala dva brata pa sta Ivan Štekar (47. pp.), in Marko Štekar (55. pp.). Prosim Vas, priobčite v eni številki »Domoljuba«, kje se nahajam, da mi bodo pisali, če bi brali Vaš časopis. Tudi naj piše, ako bi kdo iz naše fare, ki se nahaja v Avstriji, rad izvedel za svoje ljudi tukaj v Italiji.

Pozdravlja s spoštovanjem Karolina Štekar, »Domoljubova« naročnica, profuga. Aversa, presso Caserta, Italia.

IVERI.

Prava ljubezen in strahovi so si podobni. Veliko se o njih govori, pa malokdo jih vidi.

Človek zardi, če se mu resnica gola pokaže.

Le kar je voljo, se da napihniti. — Išcite in bote našli; poskušajte in bote iznašli.

Listek

Gramoz in Otrobek.

Vesela povest z žalostnim koncem.

Spisal —r.

(Dalje.)

Ker je bil Gramoz nekaj znan s Friravom, je ustavil za trenutek pred to, daleč naokrog znano gostilno, da bi izvedel, kje bi se dobila kaka lepa svinja.

»Vidva bi gotovo rada ceno kupila, zato sta pa prišla v našo dolino,« pravi Frirav in se nasloni na voz.

»Kako pa,« odvrne mu Gramoz. »Okrog nas in sploh ob železnici je vse pregnano.«

»Kar vojaki puste, pa pokupijo mesarji,« pripomni Otrobek, da mu ni bilo treba molčati.

»No, pri nas se že še dobi kak svinjski repek,« pravi nato Frirav, »toda dobro bosta morala plačati, kajti poceni so dandanes samo še svinje, ki vi se naslikane po šolskih stenah. Škoda, da se ne morejo poklati.«

»Če bi se mogle poklati, vi Moravčani bi jih bili že davno,« odgovori Otrobek spičasto in dregne Gramoza, naj požene.

Oddrdrala sta tako hitro, da je Frirav komaj še o pravem času odskočil od voza. Niti srečne kupčije jima ni utegnil voščiti.

No, naredila sta jo vkljub temu. Sicer sta obvozila in obhodila precejšen del moravske fare, naposled sta pa vendarle našla gori na Cielju, kar sta iskala: lepo, še precej rejeno svinjo in to za zmerno ceno.

»Stoinštirideset goldinarjev boste dali,« so rekli oče Cunjar; »stehtali ne bomo nič, ker ga hočete še malo porečiti. Povem vam pa, da tako lepega in cenega prešiča ne dobite nikjer, kakor je ta moja svinja.«

Otrobek je poskusil po svoji navadi nekaj »glihati«, toda Cunjarjev oče so se trdno držali. »Ako hočete, jo vzemite, če ne, jo pa pustite. Črez par dni bo že deset goldinarjev več vredna.« Tako so dejali samozvestno in potepljali svinjo po masnem vratu.

Na te odločne besede sta se Gruntarjeva udala in kupčija se je sklenila. Svinjo so naložili na voz in jo varno privezali, da bi se jim kje med potjo ne izmuznila, nato so pa oddrsali po klancu navzdol, vsi štirje, prešič, Otrobek, Gramoz in vranec. Cunjarjev oče so pa še za vozom vpili, naj pazijo na ščetinarja, da jim ne uide, ker je ves muhast.

»Šaj nima rok, da bi se odvezal,« je menil Gramoz in kmalu je vsa družba izginila za prvim ovinkom.

Izprva prešič ni mogel prav nič zbrati svojih misli, da bi spoznal, kaj se z njim godi. Pri nalaganju se je bil namreč precej utrudil, in tudi voz je

preveč tresel po klancu. Ko so pa prišli na gladko cesto, je začel ogledovati svojo okolico. Najprej zagleda pred seboj dva široka hrbta, na desni in levi pa nizke lesene planke. Nato začuti nad seboj nekako mrežo, obenem zapazi, da ima eno prednjo in eno zadnjo nogo nekam privezano. To opazovanje ga tako utruji, da mora položiti glavo nazaj na tla in počivati. Ko pride zopet nekoliko k sebi, jame premišljevati svoje žalostno stanje.

»Nobenega dvoma ni več, ujet sem. Nehvaležni gospodar me je prodal v sužnost, pa niti prašal me ni, če sem s tem zadovoljen. In sedaj me peljejo v tujino, kjer me ne čaka gotovo nič dobrega. Toda kar tako pa tudi ne grem v mesnico. Morda se mi pa le posreči, da uidem.«

Sedaj se začne pujsek premikati nazaj proti koncu voza. Šlo je počasi, palec za palcem, a zadosti, da je šlo. Polagoma se mu celo posreči, da reši privezano zadnjo kračo neprijetnih vezi. In ko je voz drdral preko moravškodobovske meje, je že visel zadnji, torej boljši del nesrečnega ujetnika čez voz v prostosti, dočim je tičal prednji del še vedno za privezano nogo v sužnosti.

Ravno ob istem času se je pripeljala mimo pošta iz Domžal, z njo pa štiri mlada vesela dekleta. Komaj zagledajo po svobodi hrepenečega pujsa, že začno vse vpiti: »Slišite, prešič vam bo ušel!«

Ker pa Gramoz zaradi ropotanja voz ni slišal drugega kakor besedo prešič, je vzel mirno pipo iz ust in rekel zadovoljno: »Da lep pujsek je, in ne posebno drag.«

Ko bi bil mož sam, bi se bil gotovo ozrl za mladimi, svežimi obrazi, in bi bil tako videl, da sili prešič v prostost. Toda bal se je Otrobka in zato je šla nesreča svojo pot.

Pujsku očitno ni ugajalo njegovo viseče stanje, zato je potegnil na vso moč, vrv se je utrgala, in odprla so se vrata v zlato prostost. Sicer je precej trdo priletel na tla, toda bil je kar v hipu zopet na vseh štirih in jo pocedil po cesti za poštnim vozom, da se je kar kadilo za njim.

Pri padcu je pa vendar toliko zaroportal, da sta se Gruntarjeva ozrla nazaj, kaj počne pujsek. Komaj zagleda Gramoz hudobnega ubežnika, ustavi konja, vrže vajeti Otrobku, skoči z voza in jo ubere za ščetinarjem.

Nesreča je pa hotela, da je ravno isti hip pridrvel po cesti nekdo z motornim kolesom in glasno zatulil. Vranec se zdrzne, vrže ušesa nazaj in oddirja po cesti naprej kakor veter.

Ko Gramoz to vidi, obstoji ves presenečen in premišljuje nekaj časa, kaj bi šel loviti, prešiča ali konja. Naposled se pa odloči za prešiča, kajti za tega je bil dal sto in štirideset goldinarjev, med tem ko je bil dobil Otrobka za stonj, konja in voz pa na posodo.

Tudi pujsek se je ustrašil kolesa. Zbežal je s ceste na polje in se na nekem zelniku po svoje oddihaval od

strahu. V svoji dobrosrčnosti je pustil, da je prišel Gramoz čisto do njega. Ko je pa stegnil ta svoje ogromne, lopatam podobne roke, da bi ga prijel, zakruli in zbeži čez njive nazaj na cesto. Nekaj časa dirja naprej, nato pa krene na bližnjo njivo gledat, če je ostalo kaj repe. Res najde par drobnih oblic, ki so ostale za seme. Takoj se spravi nanje. (Dalje.)

Gorska cerkvena.

Kakor bela golobica
v hriba se tiši pobočju
cerkvena nebes Kraljice,
z božjim Detetom v naročju.

Kakor stražarica verna
zre na tiho selo dol,
nema, vendar glasno vabi
k Njej, ki zna celiti bóli.

Nekdaj milo iz zvonika
pel je zvona glas srebrni
»Ave!« svoji Vladarici,
pokoj rajnim v zemlji črni.

Zdaj je nem že dolgo, dolgo,
čas je prišel težek, resen;
kmalu bo minulo leto,
kar je peval zadnjo pesem.

Mesto njega se oglašja
grom topov tam izza hriba,
kjer razsaja boj krvavi,
vojna, strašna, božja šiba!

Tam za hribom hodi s koso
bela žena, božja dekla. —
Votlo, čuj! je zagrmelo,
da so vztrepetala stékla.

In spet mir. — Nebo mrači se,
lučka večna le trepeče,
kot da v strahu je za svojece
tam za hribom se boreče...

Vid.

Slike in črtice z bojišč.

Vojak iz Kanalskega okraja toži v pismu č. g. dekanu dr. Knavsu na spominski dan kronanja Matere božje svetogorske:

Č. g. dekan! Vzajem črček v roke, da Vam pišem par besed. Najprvo Vas lepo pozdravim in se Vam zahvalim, kar ste mi poslali; največ za podobo Marijino. Danes, ko se spominjam kronanja Matere božje na Sv. Gori, me je jok prijel. Kolikrat sem na današnji dan vest pomiril in si srce razveselil! Iz kanalskega okraja smo prišli s procesijo tja gor; kanalski g. dekan je prvi zapel, mi pa za njim: Sv. Mati božja — prosí za nas! Že opolnoči, ko sem se vračal s straže domov, sem se zjokal ob misli, da je svetišče tam gori razdrto od granat, ubogi č. pater, ki je zadnji varoval Marijino cerkev, ubit, hiše v okolici pa razrušene. Mati božja svetogor-

ska naj čuva, da grabežljivi Italijan ne bo mogel čez Sočo!

Zdaj še povem, da sem zdrav, hvala Bogu; čudim se, da že deveti mesec prenašam vse te napore v dežju in snegu, v mrazu in vročini, ponoči in podnevu. Čudim se, da vse še dosti radovalno prenašam, ko drugi — žalibog — tako preklinjajo, da je groza. Hudujejo se, zakaj morajo toliko trpeti, ko se drugi veselijo (So — žal — tudi taki, a jih je malo. — Op. ur.), jedo in pijo ter svojemu poželenju strežejo. Dobe se med vojaki tudi taki, ki godrnjajo čez Boga, zakaj to pripusti; nekateri pa celo Boga taje in druge od vere odvračujejo.

Tako rečem: Bog nam bodi milostljiv in naj hudobnežem ne šteje tega za greh! — Na praznik sv. Reš. Telesa je bila tudi tukaj slovesna procesija; udeležilo se je je višje in nižje vojaštvo in civilna gosposka; a daleč si niso upali iti zaradi sovražnika. Dva evangelija sta bila pred cerkvijo, dva pa v cerkvi.

Zdaj Vas pozdravim z Bogom in Marijo!

»Pri Mariji dobim tolažbo...«

Jakob Pivk pri havbičnem oddelku na tirolski fronti piše svoji ženi: Najprej Te lepo pozdravim in Ti sporočam, da sem, hvala Bogu, vedno zdrav in dobre volje. Drugikrat sem že obhajal binkošne praznike na bojišču. Težko mi je pri srcu, če se spominim svoje družine. V duhu se spominjam, kako lepo je bilo doma, ko smo opravili v cerkvi službo božjo in molili na čast Sv. Duhu za pravi um in pamet; sedaj mi pa ni mogoče iti k sveti maši. Zato pa Tebe prosim, draga žena, moli Ti zame, da mi ljubi Bog in dobra Mati božja ohranita zdravje in da se še vrnem domov, če je božja volja. Ako pa mi je Bog odločil, da se nikdar več ne vrnem domov, Te pa lepo prosim: uči sinčka in hčerko krščansko živeti, da bosta rada molila in v cerkev hodila, zraven pa Marijo častila, da ne bosta zašla na napačno pot. Prosim Te tudi, gospodari dobro, kakor moreš. Na molitev ne pozabi, ker brez molitve ni sreče in blagoslova božjega.

Kadar Bog mir da in ako se srečno vrnem domov, se bomo pa šli vsi skupaj zahvaliti na Brezje k Mariji pomagaj za srečno vrnitev iz vojske. Trdno upam, da kdor moli in Marijo časti, da ga ona varuje in tolaži. Dostikrat sem bil že žalosten in otožen, pa sem prosil tolažbe in sem jo tudi dobil. Velikokrat sem bil v smrtni nevarnosti, pa sem prepričan, da me je Marija varovala.

Končno pozdravljam Tebe in vso žlahto. Z veselím srcem zakličem: Živela naša mila, zmagovita Avstrija! Z Bogom! Na veselo svidenje! Tvoj zvesti mož Jakob Pivk.

Padlemu tovarišu.*

Kako je bilo blede lice Tvoje,
ko ob slovesu si podal roko mi;
in solza se prikradla je v oko Ti,
ko si oči opazil rosne moje.

Pozdrave srčne na vse drage svoje
izročil si... »Pozdravljeni gorko mi!
Če morda tam me v boju smrt zaloti,
v domači cerkvi naj mi zvon za-
poje...«

In zdaj počivaš tamkaj v zemlji
hladni;
a želja zadnja se Ti je spolnila:
Otožno so glasili se zvonovi

v tolažbo Tvojim dragim, majki
jadni.
Naj domovina Tvoja sladka, mila
po dnevih teh zasije v zarji novi...

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Mestna mladina — na kmetih. Na Nemškem so dali na tisoče mestnih otrok poštenim kmečkim družinam na kmete, ker je v mestih veliko pomanjkanje in silna draginja. Revez ne more izhajati v teh razmerah; ubogim otrokom se kar na obrazu pozna, da precej stradajo. Če se jim da mala denarna podpora, si ne morejo za te bore vinarje skoro ničesar kupiti. — Na kmetih še ni taka zadrega. Velikih zalog ob tem času ni na deželi, toda za silo je še vsega živeža zadosti. Le delavcev zelo primanjkuje. Otroci morajo opravljati težka moška dela. Prav lahko bi prevzeli k mizi še kakega mestnega dečka, ki bi pomagal na polju in doma pri lahkih delih. Tudi ženske bi dobile na kmetih lahko zadosti dela in s tem potrebno hrano, le delati bi bilo treba. Tako bi spoznali mestni otroci kmečke težave, bi si utrdili zdravje, se navadili dela, kar bi jih utrdilo za poznejši poklic in jim dalo pravo značajnost. — Tudi pri nas bi se prav lahko otroci revnih družin iz mest spravili na kmete, saj je znano dobro srce vaših kmečkih mater. Delavcev pa res potrebujemo. Seveda je bolj prijetno v mestu lenobo pastí, kakor cel dan v solnčni vročini delati.

Potrata. Ker na kmetih delavcev zelo primanjkuje, se gospodinje kar kosajo, katera bo delavcem in delavkam boljše postregla in jih boljše plačala. Zjutraj na vse zgodaj je čaj, potem kava, predjužnik, južina, pojužnik, večerja in še kakšna tekočina. Plača se jim 2 do 3 krone na dan pri hrani. To je prava potrata in skorajda baharija. Začeti je lahko, kako jih bome pa odvadili? Delavci se tarifa precej primejo in se izgovarjajo: »Tam je pa toliko, jaz ne grem drugače!« Res se mora tudi delavcem in delavkam dati zdaj večji zaslužek, saj drugače ne morejo v tej draginji izhajati. Toda čemu pretirano za-

* Iz daljnega Lublina nam je poslal to spominščico g. Vinko Bitenc-Radoš.

pravljanje v hrani? Saj se tudi takim delavkam na ta način škoduje: navadijo se bolj potratne hrane in potem same zapravljajo. Vojska naj se tudi tukaj pozna. Vsi, ki delajo, naj dobe pošteno in dobro hrano. Delavcu, ki dela 18 ur na dan, se ne more odmeriti hrana. Pri pičli hrani ne more izhajati. Toda s preprosto in tečno hrano naj bo vsak zadovoljen. — Čaj se vedno bolj razširja. Ženskam postaja ravno tako nevaren, kakor moškim špirit; saj se pri čaju navadno tudi rabi rum ali kako žganje.

Špirit. Trgovci zdaj špirit prav težko dobe. Če se komu posreči kak sodček dobiti, se iz devetih fara vsujejo kupci v prodajalno. Prodajajo ga 7 do 8 kron 1 liter. Kakor se kaže, bi marsikdo za nekaj litrov tega strupa še hišo prodal. Še v lekarno gredo ponj pod pretvezo, da ga rabijo za zdravje. Treba bi bilo res popolne preprežde vsakega žganja.

Nečimernost v obleki. Tudi pri obleki še ni minul prejšnji napuh. Eve so še vedno Eve. Nobena neumnost ni preneumna, nobena novotarija predraga, da bi si je ne obesile nase. Kmečka dekleta hočejo biti popolne gospodične. Ko se je pred leti začela moda »žakljav«, so svoja široka krila kar zožile, pa je bil »žakelj« narejen. To je bilo po novem! — Letos se je moda izpremenila. »Žakli« so se zavrgli, in zopet so prišle v čast stare naznane in nabrane gube. Tako si moda izmislila vsako leto kaj novega, da je več potrate in več skrbi za zunanost.

Suša meseca julija je napravila kmetom precej skrbi. Res je žito dobro dozorelo, toda pesa je zelo opešala, fižol ni mogel rasti; letos ga bo najbrž trikrat manj kakor lani. Turščico so vrane pobrale, zdaj jo je še suša pritisnila, krompir še prej redek in od črvov končan, je ostal droben; detelje so bile v prvi košnji dobre, zdaj rastejo slabo. Strnišnica še podobna ni za košnjo. Nekateri gospodarji morajo že zdaj suho krmili. Olava bo prav slaba. Če se ne bo izboljšala, bodo kmetje komaj sami zase imeli. Vsled tega je znatno padla cena malih puišov. Kadar je obilo zelene krme, je cena puišov visoka. Vsled suše že zdaj manjka krme, cena pri mladičih je padla za polovico. Da bomo vendar imeli zadosti prepotrebne masti, naj se kmetom ukaže, da morajo vse slabo in manj vredno žito pokrmili, ker drugače ne bo debelih prešičev.

Žetev. Na Nemškem se je žetev za 14 dni zakasnila. Povsod pričakujejo zelo veliko pridelka. Ker bo žito tudi tam sprejemal žitnoprometni zavod, se boje, da bo prostora v skladiščih zmanjkalo. V Severni Ameriki bo letos precej manj pridelka, kakor lani. Lani so cenili vsj pšenico na 270 milijonov q, letos le 200 milijonov q; turščice je bilo lani 330 milijonov q, letos 770 milijonov q. Cene se vsled tega dvigajo. Sodi se, da hočejo zviti Amerikanci na ta način več denarja iz Evrope v Ameriko spraviti. V enem samem tednu so prodali v Evropo 20.000 vagonov pšenice. V Kanadi in Severni Ameriki je pod javno kontrolo v skladiščih 71 milijonov bušelinov pšenice naloženih (vsak bušel po 27 litrov). Lani v tem času je bilo le 12 milijonov. Vožnja iz Amerike je zopet

postala dražja, ker manjka ladij za prevoz. Iz Argentine so v zadnjem tednu prodali 3900 vagonov pšenice in 6800 vagonov turščice. — Te številke nam kažejo, da je po svetu še veliko žita in se ni prav nič bati, da bi po končani vojski žita zmanjkalo. Tudi iz Argentine je vožnja zelo draga. Za 100 kg znaša do 15 K.

Sladkor. Sladkorja se pri nas zelo veliko porabi. Skoro nobeden ne pusti svojih sladkornih kart pri županstvu. Menda ve, da bo jeseni sladkor veliko dražji.

Cena prešičem. Pri nas smo bili veseli novih cen za prešiče, ker se je naši deželi določila enaka cena kakor drugim. Druge so pa hudi. Menijo, da bodo zdaj mesarji še lažje skrivali nakupno ceno. Dne 18. t. m. ni bilo skoro nič prešičev iz avstrijskih dežel na Dunaju. Le iz Ogrske jih je bilo 780. Tako slabega sejma menda še ni bilo na Dunaju. Predsednik mesarske zadruga je napravil karte, da je smel vsak mesar le 1 prešiča kupiti. V desetih minutah so bili vsi prodani. Plačali so debele prešiče po 7 K 42 v in 22 K 5 v odpadka pri vsakem. To je seveda veliko manj, kakor se je poprej doseglo. — Loj prodajajo na Dunaju po 8 K, špeh 9 K 60 v, jacea 7 in pol do 8 kosov za 2 K.

Goveje živine je bilo dne 17. t. m. na Dunaju 1418 glav. Plačevali so najlepše voli do 5.60, 0 476—525, Ia. 446—475, IIa. 411—445, IIIa. 395—410, bike in krave 385—535, telice 396—545. Zaenkrat manjka najbolj zabele. Navadno kmečko maslo se plačuje 7—8 K.

Železna trgovina. Zlate čase ima trgovina z železom. V prvih šestih mesecih so prodale avstrijske tovarne 4.448.161 q železa za 1.494.494 q več kakor lani v tem času. Seveda se naša železna množina še primerjati ne da ameriškanski. Tam so v prvih šestih mesecih napravili 96 milijonov q železa, skoro še enkrat toliko kakor lani ob istem času.

Dajatve. Ko so v zadnjem času po kozolcih žito popisovali, so bili nekateri gospodarji v strahu, da jim bodo v kratkem vse pobrali. Strah je za enkrat prazen. Vlada mora vedeti, koliko se je našlo, da more urediti potrebno za prehrano mest. — Ko bo vse omlačeno, bo septembra ali začetkom oktobra drugo popisovanje. Na podlagi teh popisovanj bodo določili kar celim občinam, koliko imajo žita oddati. Na gospodarje bo potem župan razdelil, koliko ima vsak dati. Zaseženo je prav vse žito. Ker je pa letina drugod precej dobra, se ni bati, da bi nam zmanjkalo. Podlaga za letošnje zahteve bodo lanske dajatve.

Nove cene za žito in stročnice.

Izšla je nova ministrska naredba, ki določa cene za žito in stročnice letošnje pridelka. Nova naredba deli žitne cene za stročnice v dve stopnji. Kot končni rok za prvo stopnjo je določen 15. december 1916.

Cene za meterski stot so določene tako-le:

Za pšenico, ki se bo oddala do 15. decembra 1916, je določena cena 38 K, za

pšenico, ki se bo oddala po 15. decembru, pa samo 35 K. — Za rž, ki se bo oddala do 15. decembra, 31 K, za pozneje oddano 29 K. — Za soržico 31 K, pozneje 29 K. — Za ječmen (pivovarnam) 36 K, za pozneje oddani 33 K. — Za ječmen (krmilni) 32 K, za pozneje oddani 29 K. — Za oves 30 K, za pozneje oddani 28 K. Nadalje so bile za proso in za stročnice določene sledeče prevzemne cene: Za proso 28 K; za grah in lečo 55 K; za vsakovrstni fižol, izvzemši fižol za krmilo, 40 K; za fižol in za krmilno lečo 30 K; za graščico 26 K. Cene za semensko žito in za semenske stročnice bodo pozneje določene.

Oddaja žvepla. Deželni odbor je prejel in razdelil 3 vagne žvepla med vinorodne občine. Ker ima priti še nekaj žvepla na Kranjsko, naj se županstva, ki ga žele še dobiti za svoje vinogradnike, nemudoma priglase pri deželnem kulturnem uradu v Ljubljani s svojimi naročili.

Za naše gospodinje.

Kako dobro pripravimo zajčje meso. V slovenski knjižici, ki jo v kratkem izda Katoliška bukvarna o reji domačih zajcev, najdemo poleg strogo strokovnih navodil za rejce tudi nekaj receptov za pravilno in dobro porabo zajčjega mesa v kuhinji. Tu navedemo dva, najnavadnejša recepta. 1. **Zajčja juha.** Zajec se zreže na 4—6 kosov in s preklano glavo, srcem, pljuči in jetri vred v mrzli vodi pristavi. Preden zavre, se pridene nekoliko peteršilja, zelene, 1 čebulo in 1 lavorov list. Soliti po potrebi. Zakuha se riž ali drobno narezana zelenjad (korenjček, grah, šparglji, kole-rabice, posamezno ali pomešano). Z ozirom na starost živali naj se kuha meso poldrugo do poltretje ure. — 2. **Pečenka.** Hrbet in stegno se nasoli in peče v vroči masti. Med pečenjem je meso treba polivati z juho ali vrelo vodo (spočetka), pozneje s svinjsko mastjo, ali pa pečenko večkrat obračati. Gotova pečenka se da s sokom vred na mizo, prida pa se posebej kislični pire ali pa se sok odcedi in se iz istega in raznih zelišč ali iz gob napravi istoimenska polivka. Cena novi knjižici bo 80 vin. — V nemškem jeziku je knjižica že izšla v zalogi Katoliške bukvarne.

Sanjeni udje nima tolike moči za delo, kakor zdravi, ker le kroženje krvi moteno. Tudi radi nastopijo prejšnje bolečine. Radi tega je svetovati imeti doma oživljajočo, bolečine lajšajočo sredstvo. V ta namen priporočamo Fellerjev oia-fluid, blagodejni rastlinski esenčni fluid z zn. „Elza-fluid“. Njegov hitro bolečine olajšajoči učinek je že 30 let dobro znan in je bil poveljen od več kot 100.000 zahvalnic, kakor tudi od mnogih zdravnikov. 12 steklenic tega izbornega domačega zdravila pošlje na vse strani franco za samo 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubai, Elzstr. 16, (Hrvatska). Kder je v spodnjem telesu občutljiv naj rabi lagodno učinkujočo odvajalno sredstvo. Dobi se mnogoštevilna drastično učinkujoča in črevesna dražila odvajal sredstva in raditega hočemo pokazati, da so le Fellerjevo železode krepijočo rabarbarsko kroglico z zn. „Elza-kroglice“ nadražujoča odvajalnega učinka. 6 škatlic stane na vse strani franco le 4 K 40 v. Naroča se na zgorajšnji naslov. Ako mučijo kurja očesa, se temu napravi liter kome s Fellerjevim tekočim sredstvom zoper kurja očesa „Elza-turist tinktura“ 1 stekl. 2 kroni, ali z le vrstnim Fellerjevim turistovskim obličjem z zn. „Elza“ 1 krono in 2 kroni. (st)

Tedenska pratika.

Petek, 28. julija: Sv. Viktor, muč. († 290.) — Sv. Inocenc, papež. — Sv. Veronika Jul. († 1727.)

Sobota, 29. julija: Sv. Marta, dev. († 84.) — Beatriks, dev. — Sv. Olaf, kralj.

Nedelja, 30. julija, 7. pobink: Evangelij: O lažnivih prerokih. — Sv. German, škof. († 448.) — Sv. Pahomij, opat.

Ponedeljek, 31. julija: Sv. Ignacij Lojolanski. († 1556.)

Torek, 1. avgusta: Bl. Janez Kolombini. — Sv. Just. († 287.) — Vezi sv. Petra.

Sreda, 2. avgusta: Porcijunkula. Sv. Alfonz Ligu. šk. († 1787.)

Četrtek, 3. avgusta: Najdenje sv. Štefana. — Sv. Lidija, vdova.

Solnce vzhaja ob 4. uri 30 min. — Zahaja ob 7. uri 45 min.

Luna. Dne 30. julija mlaj ob 3. uri 15 min. zjutraj.

Sv. Ignacij Lojolanski.

(† 1556.)

Ignacij je bil potomec visokoplemenite rodbine na Španskem. Rojen je bil l. 1491. na gradu Lojola blizu Tolose. Še zelo mlad je bil sprejet na kraljevi dvor, kjer je ostal do 26. leta. Nato se je udeležil vojske zoper Francoze v kraljevi armadi, a je bil pri obleganju Pampelone ranjen l. 1521., nakar so ga morali operirati.

Ko so se mu rane celile in je polagoma okreval, so mu ponudili knjigo »Življenje svetnikov«. To je pa bil zanj obenem klic božje milosti. Uvidel je, da je vse na zemlji ničevo; njegovo srce je zahrepenelo po višjem: da bi le Bogu služilo. Ko je ozdravel, je opravil v samostanu Montserrat dolgo spoved; nato se je pa umaknil v neko samoto pri Manresi, kjer je preživel 10 mesecev v najstrožji pokori. Prenovljenje, ki se je tu izvršilo, je zapisano v knjižici z naslovom »Duhovne vaje«.

Ko se je vrnil z romanja iz Svete dežele, se je lotil latinskega jezika, dasi je bil že 33 let star. Nato se je posvetil bogoslovni nauki v Parizu. Tu je zbral obenem okrog sebe 6 mladih pobožnih in prav tako navdušenih mož; med njimi je bil tudi sv. Frančišek Ksav. L. 1540. se je ponudil Ignacij s svojimi tovariši papežu Pavlu III. v

službo za misijonsko delo. Ta je potrdil pravila novega reda, ki ga je Ignacij imenoval »Družba Jezusova«. Ignacij je bil prvi predstojnik te družbe, ki je imela in ima še nalogo: pospeševati čast božjo, častiti preblaženo Devico Marijo, izpreobračati grešnike, zlasti nevernike, poučevati otroke in mladence. Družba si je izbrala prelepo geslo: »ad maiorem Dei gloriam« — na večjo čast božjo! Ob smrti sv. Ignacija je bila Družba Jezusova razširjena po vseh delih sveta in je že takrat štela 12 provinc. Umrl je 31. julija l. 1556. Papež Pavel V. ga je že l. 1609. prištel med svetnike.

Za pouk in posnemanje si zapomnimo lepe izreke sv. Ignacija: Premagaj samega sebe! Vse na večjo čast božjo! Če bi mogel tisočkrat na dan umreti, bi tisočkrat rad smrt pretrpel, da bi le eni sami duši pomagal.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Gradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Vprašanja in odgovori.

K. A. — Žiče: Avstrijci, ki so bili pred izbruhom vojske v Egiptu, se nahajajo internirani deloma na otoku Malta. Če so jih še kam drugam prepeljali, nam ni znano.

J. D. — Hermanetz na Ogrskem: Ogrska postava, ki določa podporo svojcem vpoklicanih, nam ni znana. Ako je dotični mož avstrijski podanik, naj se pa zgleda pri glavarstvu svojega kraja v domovini. Če drugega ne, vsaj pojasnilo bo dobil, kako in kaj.

A. P. — Ravni, Krško: Ostanite doma. Okoli 10. septembra boste dobili pozivnico, na katero odgovorite, da ste bili medtem (kraj, dan) na prebiranju in spoznani kot nesposobni.

Najnovejše z bojišč.

Srditi napadi ob tirolski meji. Lahi so 23. julija naskakovali južno od Suganske doline in v Fasanskem pogorju (Dolomiti). V tem odseku so bili pri Paneveggio in Pellegrino štirikrat odbiti; odnehati so morali z največjimi izgubami. — Tudi pri Monte Zebio so bili štirikrat odločno zavrjeni.

Naši letalci so obmetavali z zažigalnimi in drugimi bombami Tržič, Borgo in St. Georgio di Nogara. Povratek srečen.

To in ono.

Občutljiv. Najemnica lepega stanovanja stopi k hišnemu lastniku in pravi: »Žal, da moram stanovanje opustiti, dasi mi sila ugaja; kajti mojega moža skoraj nikdar ni doma, odkar tukaj stanujeva.« — »Kako to?« — vpraša gospodar. »Ali se ne čuti zadovoljnega pri nas?« — Najemnica: »O pač; toda tukaj zraven v gostilni tolikrat nastavijo sveže pivo, tega pa ne more prenesti.«

Razložek. V sosedovi hiši je večkrat ropot. Žena, bivša vdova, se je v prepiru zopet sklicevala na svojega prvega moža, češ, o ko bi ti vedel, kako velik razložek je med teboj in med rajnim Adolfom! — »O vem, vem, kakšen razložek je,« pravi mož; »Adolf je zdaj srečen, ker se te je iznebil, jaz sem pa bil srečen, preden sem te dobil.«

Vedno dobre volje. Prijatelj obišče ranjenca Poldeta v bolnišnici. Nagovori ga: »Polde, kako ti kaj gre?« — P.: »I bo že, že; samo dolgčas mi je. Pri regimentu sem se kratkočasil s tem, da sem uši lovil, če mi je bilo dolgčas; tukaj pa še teh ni.«

Pri vaji novincev. Četovodja vežba novopoklicane vojake. Urili so se tudi v skakanju. Preskočiti je bilo treba precejšen z vodo napolnjen jarek. Četovodja zapoveduje in zapretili: »Vsak mora preskočiti ta jarek; kdor ga ne preskoči, bo zaprt; prav tako, če bi kdo v vodo pa-

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olahča naduha.
4. Skrofulzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

GORČEVAKOLESA PRIZNANO NAJ:
BOLJŠA SEDANJOSTI X**A. GOREC**LJUBLJANA MARIJE TERE-
ZIJE CESTA 57. 14. NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH-
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNOEdino dobri in solidni stroji so samo
„Gritzner“ in „Afrana“
Prednosti: kroglični tek, biserni
ubod (Peristich). Pouk o vezenju
in kranju brezplačno v liši.
Edina tovar, zaloga živalnih strojev
Josip Peteline
Ljubljana
blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
10 letna garancija.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Redni davek plačuje iz svojega.
Zunanji vlagatelj so za pošt-**4³/₄%**ljanje denarja na razpolago brez-
plačno položnice poštne hranilnice.Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžirska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.
Prospekti na razpolago.Društveno lastno premoženje zraša čez 600.000 K. Teležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar,
dekan v Kranju; dr. Morhar Alojzij, gimn. profesor v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetnik in kaplanič
v Ljubljani; dr. Fran Fapež, odvetnik v Ljubljani; P. Semec, ravatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik,
c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prot. bo-
goslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Lju-
bljani; K. Gruber, c. kr. in rač. odvetnik v Ljubljani; Ivan Mihar, profesor v Ljubljani; Avgustin Zajec, c. kr.
rač. revisent in posestnik v Ljubljani.**Krompir =**

dreden za krmljenje kupuje

I. kranjska svinjerejska družba v Ljubljani,
Dunajska cesta 29.Na prodaj je v Škofji Loki
večja hiša

z velikimi sadnim in zelenjadnim vrtom.

Pojasniti daje

1084

Dr. Fr. Jerala, odvetnik v Škofji Loki.

Dobro „IKO“ urovsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojsirsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju zamenjam!

Velika izbira ur, verižic,
prstanov, lepoticja, daril
itd. v velikem**krasnem ceniku,**katerega zahtevajte za-
stoj in poštine prosto.**Zlato uro zastoj!**Natančneje v krasnem ce-
niku, ki se pošlje zastoj
in poštine prosto.**Tako sodijo vse stranke: Gisoč takih
pisem Vam lahko pokažem:****Po letih še ni popravila potrebna:**Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona ko-
vinasta ura, katero sem pri Vas kupil K 4.10,
še ni bila popravljena in gre vedno dobro.
Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega ne-
čaka. Vsoto K 4.10 pošljem istočasno po
poštni nakaznici na Vas.Vas najlepše pozdravljam
Skaričev pri Krapini. Franc Mlinarič, pos.**Vse ure so natančno preizkušene!**

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in zmlete A K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsove tropine v ploščah po 76 K brez vreč A 100 kg.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg A K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krvno mlažo po 51— K za 100 kg z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, grašico in semensko koruzo za zeleno krmno.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kajnita, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— A 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 1320 K A 100 kg z vrečo vred.

Odstej prodaja knjižice „Živinoorej in vojna“ Katoliška Bukvarna.

Gospodarska zveza pa **nehupuje** tudi po najugodnejši cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleve.

Poljedelske stroje, motorje, mlatilnice itd. naročajte le pri Gospodarski Zvezi.

izborno se je obneslo za vojake in vojaki in sploh za vsakega kot najboljšee

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihtu, tušenci, prsnih, vratnih in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capsiol. compos.

Nadomestilo za **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica kron. — 80, 1 40, 2—

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem lovu“, Praga, I., Elizabetna cesta 6.

Dnevno raspošiljanje.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rasti brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blesk in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstr. rdečega križa, 1 srečko ogrskega rdečega križa, 1 srečko budimpeštanske baziške, 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880, 1 dobitni list 4% ogrskih hip. srečk iz leta 1884. (Koštni obrok za vseh pet srečk npr. dobitnih listov samo 5 kron 12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K)

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do 4.000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rečne, nezd. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrti, otroških dol. rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838—

Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.229.76

V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232.66

Kdor namerava skleniti življensko zavarovanje veljavno hkrati za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do geti imenovane podružnice.

Prospekti zastonj in poštne prosto.

Sposobni zas'opnik: se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirvana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 50 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljšee.

4 1/2 %

Rezeroni zakladi znašajo okroglo kron 300.000—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

